

Z OBSAHU	To, co jsme teď my, budete i vy aneb demografická katastrofa v Itálii	04
	Budoucnost Evropy. Návrat k osvědčenému nebo zánik	05
	Dvacáté století a „faktor víry“	09
	První svaté přijímání	12

TRADICE OTCŮ

Z kázání svatého Antonína (1195–1231)

Ten, kdo je naplněn Duchem Svatým, mluví rozličnými jazyky. Různé jazyky jsou různá svědectví o Kristu, například pokora, chudoba, trpělivost a poslušnost. Těmito jazyky mluvíme, když je uskutečňujeme na sobě, a tím ukazujeme jiným. Řeč je živá, mluví-li skutky. Prosím tedy, ať zmlknou slova a mluví skutky. Jsme plní slov, ale skutky žádné; proto jsme prokleti od Pána, neboť on proklel fíkovník, na němž nenalezl plody, ale jen listí. Svatý Řehoř praví: „Pro kazatele platí zákon, aby konal, co káže.“ Marně se chlubí znalostí zákona, kdo svými skutky popírá, co učí.

Apoštolové mluvíli, jak jim Duch vnukal, aby promlouvali. Blahoslavený, kdo mluví tak, jak mu to vnukne Duch Svatý, a ne jak ho navádí jeho vlastní duch. Někteří lidé totiž mluví ze svého ducha, kradou slova druhých, vydávají je za svoje a přivlastňují si je. O takových a jim podobných říká Pán u Jeremiáše: *Já přijdu na proroky, kteří druhým kradou má slova. Hle, přijdu na proroky – praví Hospodin –, kteří pořád melou svým jazykem a říkají: „Hospodinův výrok.“ Hle, přijdu na proroky, kteří mají lživé sny – praví Hospodin –, kteří je vypravují a svádějí můj lid svou lží, svým chvástáním. Neposlal jsem je a nic jsem jim neuložil, nijak neprospívají tomuto lidu, praví Hospodin.*

Mluvme tedy tak, jak nám Duch Svatý vnukne, abychom promlouvali. Prosme ho pokorně a oddaně, ať sešle svou milost, abychom dovršili den letnic – padesátý den – dokonalostí pěti smyslů znásobenou plněním desatera, abychom byli plni mocného ducha lítosti nad svými hříchy a zapálení ohnivými jazyky k vyznávání víry, a tak abychom jednou směli spatřit v plnosti světla uprostřed svatých slávu trojjediného Boha.

Knihna hodinek Étienna Chevaliera: Ješláni Ducha Svatého (15. stol.). Foto: www.arbible.net

Nemluvit ze sebe

Druhý den po Noci kostelů přicházím ráno do našeho kostela a pokouším se zavřít jedny vnitřní dveře, které byly výjimečně otevřeny. Když se je snažím zamknout, zjišťuji, že zámek má sedm západů. A hned si říkám, jaká je to symbolika: sedm – číslo plnosti. Sedm svátostí, sedm mužů vyvolených ke službě u stolu, a hlavně – sedm darů Ducha Svatého. A hned mě napadá (jako by mi to Duch Svatý sám vnukl) – sedm stupňů na duchovní cestě, kterými člověk musí procházet (ani nevím, jak jsem na to přišel). A vymyslím sedm slov začínajících na písmeno zet, která charakterizují sedm západů zámku, jež jsem zavřel. Sedm kroků pro toho, kdo by chtěl dveře znova otevřít. Zvídavost, znalost, zručnost – hned jsou tři, další tři už se snad-

no domyslí, a tím posledním bude zenit nebo zora – zkrátka něco poetického, značícího přicházející světlo.

Když přicházím v poledne opět do kostela s jiným bratrem, znovu otevíráme ty vnitřní dveře, které tentokrát hrozně vržou (protože byly špatně zavřeny), a já zjišťuji, že zámek má pouze dva západy, jako každý jiný. Klíč v zámku se pouze protácel. Sedm západů a sedm kroků na cestě k zore nebo zenitu se tedy rázem hroutlí. Pád tohoto domu není našťěstí příliš velký, také proto, že něco podobného se (mi) v tomto domě nestává poprvé. Bohu díky záplata přichází rychle: „Vít vane, kam chce, jeho zvuk slyšíš, ale nevíš, odkud přichází a kam směřuje. Tak je to s každým, kdo

Dokončení na str. 2

Mons. Karel Otčenášek. Foto: TS ČBK

Dokončení ze str. 1

se narodil z Ducha.“ (Jan 3,8) A nejen s každým, kdo se narodil z Ducha, ale i s Duchem samotným. Ačkoli bychom to rádi učinili, nelze ho vtěsnat do našich plánů. Nemůžeme jeho vnuknutí ztotožnit s našimi lidskými asociacemi myšlenek, hnutími myslí, touhou obdarovat sebe nebo druhé na základě toho, co nám se teď zrovna zdá příjemné nebo potřebné. A už vůbec ho nelze ztotožnit s tím, co mě teď právě napadlo či napadá.

A přesto platí Ježíšova slova: „Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy.“ (Jan 16,13a) Duch Páně skutečně působí. Příslib o jeho darování není klamný. Jestliže lze s trochou nadsázky říct, že na počátku byl tichý smích, darování Ducha rozhodně není Božím výsměchem. On, Duch pravdy, nás uvede do plné pravdy, protože „nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší“ (Jan 16,13b). Je jen třeba se smířit s tím, že my lidé „to hold nedáváme napoprvé“. Budiž nám útěchou, že ani proroci se ne vždy na poprvé strefili. Lépe řečeno – ne všechno, co se mohlo jevit jako hlas Božího Ducha, jím skutečně bylo: ani silný vítr, ani zemětřesení, ani oheň, ale tichý vánek (srov. 1 Král 19,11–12). Nechme tedy i my zaznít toto tiché vanutí, o kterém nevíme ani odkud přichází, ani přesně kam jde, ale můžeme zaslechnout jeho hlas. Jen počítejme s tím, že odhluchnění a vyčištění zvukových vln a naladění té správné vlnové délky trvá (většinou) delší dobu. Často více než sedmkrát, u nás hříšníků někdy i sedmasedmdesátkrát.

*fr. Lukáš Fošum OP
farní vikář u sv. Jiljí v Praze*

Zemřel arcibiskup Karel Otčenášek

V pondělí 23. května 2011 ve večerních hodinách byl Pánem z tohoto světa povolán jeho věrný služebník Mons. Karel Otčenášek, arcibiskup a emeritní biskup královéhradecký. Zemřel tiše zaopatřen svátostmi ve 21.45 hodin v biskupské rezidenci v Hradci Králové, kde v posledním čase statečně nesl kříž stáří.

Zádušní mši svatou vedl v pátek 3. června 2011 Mons. Jan Vokál. V katedrále Svátého Ducha se sešli biskupové z Čech, Moravy, Slezska a sousedních zemí, významní představitelé veřejného života, příbuzní a přátelé zesnulého a velký počet věřících z královéhradecké diecéze i odjinud, aby se rozloučili s milovaným arcibiskupem Karlem Otčenáškem a vyjádřili Bohu vděčnost za jeho 66 let kněžské a 61 let biskupské služby pro českou církev a český národ. Přítomní, kteří se nevešli do zcela zaplněné katedrály, sledovali bohoslužbu na obrazovkách na Velkém náměstí a v kostele Nanebevzetí Panny Marie.

Homilii pronesl nástupce arcibiskupa Karla Otčenáška na stolci královéhradeckého biskupa současný pražský arcibiskup Dominik Duka, který na otce Karla vzpomněl jako na svatodušního člověka, jenž byl plný dobroty a lásky k lidu a vlasti, a také připomněl jeho myšlenku univerzálního spřátelování. Jménem všech také arcibiskupovi Karlovi poděkoval za to, jak celý život hledal dobro pro druhé.

Nový královéhradecký biskup Jan Vokál, jehož uvedení do úřadu se zesnulý arcibiskup Otčenášek ještě dočkal, na závěr poděkoval všem, kteří na sklonku života otci Karlovi posloužili v době jeho nemoci. Poslední rozloučení se zemřelým, které vedl světící biskup královéhradecký Josef Kajnek, se konalo u kříže před katedrálou Svátého Ducha, aby se ho mohli zúčastnit i ti, kteří se z kapacitních důvodů nevešli na zádušní mši svatou do katedrály. Poté byla rakev se zesnulým uložena do katedrální krypty. Zádušní mše svatá byla také přenášena televizí Noe a radiem Proglas. Slavnostního rozloučení se zúčastnilo odhadem přes dva tisíce lidí.

TS ČBK

Benedikt XVI. oslaví 60 let kněžství. Jako dar si přeje modlitbu za kněžská povolání.

V den liturgické slavnosti sv. Petra a Pavla oslaví Benedikt XVI. 60. výročí kněžství. Kongregace pro klérus při té příležitosti vyzvala věřící a kněze na celém světě, aby jubileum oslavili šedesáti hodinami modliteb za posvěcení kněží a dar nových kněžských povolání. Oslavy by měly končit 1. července, na svátek Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, který je zároveň Světovým dnem modliteb za kněze.

První zprávy o přípravách přicházejí ze Spojených států. Předseda tamní biskupské konference arcibiskup Timothy Dolan vydal 17. května list adresovaný spolubratřím, ve kterém píše: „Zvýšení počtu a svatosti kněží ve službě v našich diecézích je znamením zdraví a vitality Církve,“ píše newyorský arcibiskup a dodává, že modlitba za povolání je záslužnou věcí a příhodně vyjadřuje „vděčnost za příklad a službu papeže Benedikta XVI.“

RaVat

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

SLOVO KNĚZE

OBSE: Kritika mezináboženského dialogu

Massimo Introvigne, sociolog reprezentující Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, prohlásil, že počet křesťanů každoročně zabitých pro víru je tak vysoký, že celosvětově je zabit jeden mučedník každých pět minut.

Tyto údaje zveřejnil Introvigne na konferenci o křesťansko-židovsko-muslimském mezináboženském dialogu, která se konala v Maďarsku. Počet křesťanů zabitých pro víru činí každoročně 105 tisíc; v tomto seznamu jsou přitom pouze ti, kdo byli zabiti, protože jsou křesťané. Nepočítají se do něj oběti občanských nebo mezinárodních válek.

„Pokud se tato čísla nevykřičí do světa, pokud se tato jatka nezastaví, pokud se jasně neřekne, že pronásledování křesťanů je největší nouzová situace ve světě (pokud jde o násilí a náboženskou diskriminaci), pak mezináboženský dialog vyprodukuje jenom hezké konference, ale žádné výsledky,“ řekl Introvigne.

Egyptský diplomat Aly Mahmoud řekl, že v jeho zemi byl schválen zákon, který má chránit náboženské menšiny například tím, že bude trestat proslovy podněcující nenávisť a poštvávající davy, pokud jsou proneseny mimo bohoslužebná místa. „Je tu však nebezpečí, že mnoho křesťanských společenství na Středním východě vymře kvůli emigraci, protože křesťané, kteří se cítí ohroženi, uprchnou,“ dodal. Upozornil, že Evropa se má připravit na „novou vlnu imigrace“, tentokrát křesťanů, kteří prchají před perzekucí. Metropolita Hilarion Alfejev upozornil, že obrovský počet křesťanských obětí perzekuce jsou děti.

Zenit

Teologie těla – povolání k lásce

Pod záštitou sester paulínek byla 30. května o svátku sv. Zdislavy oficiálně spuštěna nová webová stránka: *Teologie těla – povolání k lásce*.

Klade si za cíl podtrhnout přínos bl. Jana Pavla II., papeže života a rodiny, k pochopení povolání každého člověka k lásce. I když se stránka věnuje především manželství a rodině, chce zároveň ukázat na vzájemnou propojenost všech povolání v Církvi, jejich komplementaritu, krásu a působivost. Zabývá se proto klíčovými tématy, která mají vztah k lidskému tělu a jeho schopnosti vyjadřovat lásku: od zasnoubení přes spiritualitu manželství, odpovědné rodičovství, sexuální čistotu až např. po kněžské svěcení žen a teologii kněžství a zasvěceného života.

Stránky připravil Karel Skočovský (jeden z iniciátorů vydání a překladatel knih o teologii těla) ve spolupráci s Janou Prudkou a nakladatelstvím Paulinky.

Na stránce též postupně vzniká soubor dokumentů Církve o manželství, sexualitě, kněžství a panenství určený pro hlubší studium.

Stránky byly spuštěny na svátek sv. Zdislavy, v pondělí 30. května. Letos se v květnu setkaly tři události týkající se rodiny: prvního května byl blahorečen Jan Pavel II., „papež rodiny a života“, patnáctého května jsme si připomínali Mezinárodní den rodiny a na třicátého května připadá svátek sv. Zdislavy, patronky rodin.

www.teologietela.paulinky.cz

Pouť Modliteb za nejmenší (dříve Kruciáta)

Tradiční pouť Modliteb za nejmenší (dříve pouť Kruciáta) se uskuteční v neděli 19. června na Svatém Kopečku u Olomouce. Mše svatá celebrowaná otcem biskupem Hrdličkou začíná v 10.30 hodin. Po ní pak bude prostor ke vzájemnému sdílení.

HPŽ ČR

Také si častěji povzdechnete – ten čas utíká jako voda? Ujišťuje nás o tom jak střídající se roční období, tak stále plynoucí tajemství Kristova života v liturgickém roce. Před nedávnem jsme byli s Pánem na poušti a teď' již s apoštoly hledíme na nebesa, kam Ježíš vystoupil a zároveň jsme v očekávání nového vyli-tí darů Ducha Svatého – nových Letnic.

Právě tento čas mezi Nanebevstoupením a Ssláním Ducha Svatého je zvláštní. Apoštolové věděli, že Vzkríšeného Krista už zde na zemi neuvidí a dosud nebyli naplněni jeho Duchem. Byli jakoby v takovém desetidenním vakuu. Jistě, měli víru a milovali Pána. Též jim byla svěřena duchovní moc slavit Eucharistii a odpouštět či zadržovat hříchy. Přijali od Krista i velké misijní poslání. Stále to však nestačilo, aby neohroženě a s radostí vyšli do ulic a ohlašovali Ježíšovo vítězství. V tomto krátkém období „vakua“ udělali to nejlepší, co mohli: poslechli Ježíšova slova (Lk 24,49) a zůstali v Jeruzalémě očekávajice příchod Utěšitele a Životodárce – Ducha pravdy. Setrvali v tomto období na modlitbách v horní místnosti, spolu se ženami a Ježíšovou matkou (Sk 1,13–14).

V liturgickém zpřítomnění je to program i pro nás. Je dobré se před Letnicemi modlit, otevírat se Božímu Duchu a zvat ho, aby do našeho života nově vstoupil. On je skutečný Životodárce. Udržuje v nás Boží život a vybavuje nás světlem a silou z výsosti. Je krásným zvykem modlit se po devět dní svatodušní nověnu, abychom desátý letniční den mohli být Duchem obdarováni. Jak moc tento impuls Ducha Svatého potřebujeme. Na něm především závisí naše další služba, vydávání svědectví a také ovoce dobrého života.

Přijď Duchu Svatý, naplň srdce svých věřících a zapal v nás oheň své lásky.

fr. Pavel Maria OP

fr. Pavel M. Mayer OP,
dominikánský kněz,
magistr noviců

TO, CO JSME TEĎ MY, BUDETE I VY

aneb demografická katastrofa v Itálii

Foto: metagini.com

Ve středu 11. května mělo Řím zasáhnout katastrofální zemětřesení a o 10 dní později měl přijít konec světa. Nic podobného se nestalo. Apokalyptická proctví se nenaplnila. Byli jsme ušetřeni. Na rozdíl od Sodomy, Pán Bůh mezi námi napočítal 10 spravedlivých. – Kdepak, omyl. Uklidňování není na místě. K vyhlazení je stále blíže. Tentokrát ho ale neohlašují blázniví proroci, ale ekonomové a sociologové.

Těžko si představit svět bez Itálie, bez země, která vydala Danteho i svatého Františka, vynalezla zmrzlinu, pizu a zdokonalila pálení kávy. A přece: v italských médiích se jen tak na okraj, čas od času objeví zmínky o tom, že dny Itálie jsou spočítané. Ukazuje se, že demografická krize trvá už tak dlouho, že se Itálie dostala do stadia, ze kterého nejsou reálné šance na záchranu. Mladých lidí je zkrátka ve srovnání se starými příliš málo. Jak uvedl nedávno zdejší statistický úřad, podíl mladých ve věku od 14 do 35 let se ve společnosti snížil za posledních dvacet let o celých 11 %. Mladí tvoří sotva

Mnohaletá zanedbání v prorodinné politice dovedla Itálii k nevratné demografické katastrofě. Čechy mají poslední šanci, aby demografickému propadu unikli.

20 % společnosti. Horší ale je, že mladých bude nadále nutně ubývat, protože v nižších věkových kategoriích je situace ještě horší. A starců stále přibývá. Pro hospodářství je to katastrofa. Itálie to nemůže vydržet. Bude životně nutné, aby se otevřela přistěhovalcům, kteří, jak se ukazuje, řeší problém pouze přechodně, protože také nemají děti a sami časem zestárnou a stanou se dalším zatížením pro stát. Jako první reagují na katastrofu visící ve vzduchu sami mladí Italové, utíkají pryč. Každý rok emigruje 60 tisíc absolventů vysokých škol. Vědí, že Itálie nemá budoucnost.

Demografický propad ale vůbec nemusí být nutností. Minulý rok jsme putovali po stopách svaté Brigity ve Švédsku a v Norsku. S dvěma dětmi jsme tam byli téměř výjimeční. Průměrné rodiny, které jsme na kempch potkávali, měly děti alespoň tři. Jak jsme se totiž dozvěděli, přídavek na tři děti se už vyrovná průměrnému platu, takže matka rodiny nemusí pracovat. Skandinávie vsadila na děti. Politici projevili realismus. Vědí, že nová generace Evropanů je generací hédonistů, neochotných k oběti. Přesvědčit je, aby rodili děti, znamená usnadnit jim život a zajistit sociální zázemí, od mateřských školek po povinné přebalovací pulty v každém baru.

Italští politici, včetně křesťanských demokratů, tohle nevzali vážně a dovedli zemi na pokraj zkázy. Samozřejmě, Itálie je příliš krásná na to, aby zmizela. Zmizí z ní Italové. Na jejich místo přijdou – vlastně už přicházejí – Arabové. Nejjižnější italský ostrov, Lampedusa, dělí od Severní Afriky jen 70 km. Až se tady zabydlí a početně převáží, demografická situace se díky islámskému rigorismu znovu ustálí. Vatikán se stane něčím jako konstantinopolský patriarchát v Turecku, křesťanskou výspou uprostřed muslimské většiny. To je skutečná Apokalypsa, která se pomalu, ale jistě naplňuje.

Quod tu es ego fui, quod ego sum tu eris – čteme na hřbitovech. Totéž bychom měli vyčíst ze stavu dnešní Itálie. V Čechách demografická krize netrvá tak dlouho jako v Itálii. Její důsledky nejsou ještě nevratné. Pokud se chceme vyhnout Apokalypse, právě teď je poslední chvíle ke skutečné prorodinné revoluci, která přiměje mladé hédonisty k zakládání vícedětných rodin.

Krzysztof Bronk

Krzysztof Bronk pracuje jako redaktor polské redakce Radia Vaticana.

JAKÁ JE SOUČASNÁ „NOVÁ TOLERANCE“?

Z knihy rozhovorů se Svatým otcem Benediktem XVI.

Ve světě, který je relativistický, víc a víc přebírá vládu nad myšlením a konáním lidí nové pohanství. Už dávno se přitom ukázalo, že vně Církve není jen volný prostor, vakuum, ale že se zde etablovalo něco jako anticírkev. Papež v Římě zasluhuje odsoudit, napsaly jedny německé noviny, už proto, že se svou pozicí „prohřešil proti náboženství“, které dnes „v této zemi platí“, totiž proti „civilnímu náboženství“. Vznikl zde nový kulturní boj, jak to analyzoval Marcello Pera? Bývalý předseda italského senátu hovoří o „široce založeném boji laicismu proti křesťanství“.

Šíří se nová netolerance, to je zcela zjevné. Existují zaběhlá měřítka myšlení, která se ukládají každému. Dávají o sobě vědět v takzvané negativní toleranci. Tře-

ba když se řekne, že kvůli negativní toleranci nesmějí být ve veřejných budovách kříže. V zásadě takto zažíváme zrušení tolerance, neboť to přece znamená, že už se nesmí viditelně vyjadřovat náboženství, křesťanská víra. Má-li například být katolická církev ve jménu nediskriminace přinucena změnit postoj k homosexualitě nebo ke kněžskému svěcení žen, pak to znamená, že už nesmí žít svoji vlastní identitu a že je tu jakési tyranské měřítko abstraktního negativního náboženství, které musí sdílet každý. To pak vypadá jako svoboda – už jen proto, že je to osvobození od dosavadního.

Ve skutečnosti však tento vývoj vede víc a víc k netolerantnímu nároku nového náboženství, které předstírá, že je obecně platné, protože je rozumné, pro-

tože je rozumem vůbec; ten všechno ví, a proto udává prostor, který má být závazný pro všechny.

To, že se tolerance ruší ve jménu tolerance, je opravdu nebezpečí, před nímž stojíme. Nebezpečné je, že rozum – takzvaný západní rozum – tvrdí, že skutečně poznal to správné, a tím vznáší totalitní nárok, který je nepřátelský svobodě. Myslím, že toto nebezpečí musíme velmi naléhavě zviditelňovat. Nikdo není nucen k tomu, aby byl křesťanem. Ale nikdo nesmí být nucen, aby musel žít „nové náboženství“ jako jedině určující a závazné pro celé lidstvo.

*převzato z knihy Světlo světa.
Papež, církev a znamení doby
Barrister & Principal 2011*

BUDOUCNOST EVROPY

Návrat k osvědčenému, nebo zánik

Dnešní Evropa trpí řadou velmi závažných neduhů, z nichž mnohé ohrožují její samotnou existenci. Záchrana se neobejde bez radikální změny životního stylu směrem k osvědčeným vzorcům minulosti. Najdou k ní Evropané sílu?

Dnešní Evropa, pohlížíme-li na ni jako na světový region a podokruh západní civilizace, trpí řadou velmi závažných neduhů, z nichž některé ohrožují v horizontu několika generací její samotnou existenci. Můžeme ji připodobnit k nádhernému, velkolepému paláci, který přichozího oslní svou majestátní konstrukcí, dokonalou fasádou a luxusním vnitřním vybavením. Za uhlazenou omítkou se však skrývá drolicí se zanedbané zdivo, v nosných pilířích se objevují trhliny, podmáčené podloží se začíná propadat. Dům může zachránit jen hloubková rekonstrukce, ale jeho majitelé se k ní

nedokáží vzhopit. Veškeré prostředky věnují na údržbu fasády, nátěrů a vnitřního vybavení, takže září lépe než kdykoli v minulosti. A stavba se dál tiše blíží své zkáze.

Krise evropských států je patrná v řadě klíčových ohledů, které se navzájem prolínají i podmiňují. Je to předně katastrofální úroveň plodnosti, oslabování národně-občanského uvědomění, obecný úpadek mravnosti a disciplíny, přebujelost státu blahobytu a s ním související chronický deficit veřejných financí a vytrácení osobní odpovědnosti člověka za vlastní život nebo v neposlední

řadě přesun stále větší části politického rozhodování na nepřehledné a vzdálené mezinárodní struktury. V jednotlivých státech jsou tyto trendy přítomné v různé míře, ale v zásadě se projevují napříč celým kontinentem.

K záchraně by bylo třeba radikálního, vpravdě kontrarevolučního obratu v současných trendech a návratu ze slepých uliček postmoderního tápání směrem k osvědčeným vzorcům minulosti.

Regenerace populační

Zdaleka nejzávažnějším z neduhů dnešních evropských národů, jehož katastro-

fální rozsah ani nelze docenit, je nepochybně demografický vývoj. Evropské národy připomínají žlutnoucí stromy na podzim. Smutný je pohled na houstnoucí řady šedých hlav v ulicích na straně jedné a na malé hloučky školáků čekajících ráno před školou nebo opuštěné dvorky, kde už si nehrají dětské party, na straně druhé.

Mít dítě je dnes pro mnohé luxus, překážka pro kariéru. Počítají, kolik je potomek bude stát peněz a úsilí a kolik jim ubere z jejich pohodlí, hořekují nad tím, že jim stát za děti platí malé sociální dávky. Nakonec se po třicítce zmůžou na jedno dítě a ještě všude zdůrazňují, kolik s ním mají práce a starostí.

Radikální odklon od této zvrácené, sebevražedné morálky je podmínkou sine qua non pro zachování evropských národů. Dynamický národ potřebuje mít porodnost nejméně v průměru dvě až tři děti na ženu. Lidé se musí znovu naučit vnímat děti jako svůj základní životní smysl, za pokračování sebe sama a svého rodu, jako perspektivu zajištění ve stáří i jako svůj příspěvek pro zachování národa a jeho životní úrovně.

Regenerace plodnosti je podle mého názoru jednoznačně nejdůležitější téma pro Evropu dnešní doby. Jde o téma, které by mělo být v jednotlivých státech aktivně uchopeno seshora (politickou reprezentací) i zespoda (občanskými iniciativami, známými osobnostmi). Je obdivuhodné, kolik energie dnes vydávají evropské státy na boj proti chimérám typu člověkem způsobeného globálního oteplování či vyčerpání zdrojů, kolik prostředků se promrhá na „mosty pro medvědy“ nad dálnicemi, na dotace na sluneční elektrárny, kampaně proti kouření apod., zatímco demografický vývoj je přijímán do značné míry s odevzdáním, jako něco, čemu je třeba se přizpůsobit, spíše než jako jev, s kterým je třeba se potýkat všemi prostředky.

Regenerace kolektivní identity a osobního nasazení

Napříč Evropou, i když v různém rozsahu, zaznamenáváme úpadek základních kolektivních identit. Oslabuje se pocit příslušnosti k státu a národu jakožto nejvýznamnějším kategoriím a zároveň

klešá osobní nasazení jednotlivců pro jejich rozvoj a obranu. Stejně tak se rozvolňují vedlejší a doplňkové identity, jako je vztah k obci nebo regionu. Řada obyvatel Evropy je dnes doma všude a nikde.

Tento jev souvisí s obecným úpadkem morálky v postmoderní době, jejíž součástí je mravní relativismus a přebujelý individualismus. Na druhé straně na národně-občanskou identitu útočí kosmopolitismus, který nabývá nejmilitantnější povahy v dnešní Evropské unii a jehož projevem je i celý umělý konstrukt nadnárodního unijního občanství.

Evropská unie, která se nehlásí ke křesťanským tradicím a ostentativně se prezentuje jako nábožensky zcela neutrální, nemá šanci vytvořit pevné společné uvědomění.

Jde o další příznak dekadence evropských národů, který dává v kontextu demografického vývoje na straně jedné a přílivu přistěhovalců z odlišných civilizačních okruhů na straně druhé důvod k závažným obavám ohledně perspektiv jejich zachování v budoucnosti. Jestliže nízká plodnost ničí fyzickou dynamiku, nízké uvědomění a nasazení znamenají uvadání sil duševních.

Jedině pevná, vnitřně sourodá a sebevědomá společnost představují platformy pro překonání současných civilizačních neduhů a jen ona mohou jako tavný kotlík pojmout přistěhovalecké vlny. Takovými entitami mohou být jen společnosti národní (politické národy) coby přirozené organizační celky společnosti vytvořené staletým vývojem, jejichž příslušníky spojuje jedna dějinná zkušenost, kolektivní lojalita, společné sociální, hospodářské či kulturní tradice a návyky a zpravidla též jeden jazyk. Je iluzí, že by lépe mohla v tomto smyslu posloužit jakási identita unijní. Evropa jako civilizační podokruh nebyla nikdy monolitem, ale vždy mozaikou složenou z různých rodových stavebních kamenů. Evropská

identita byla vždy nástavbová, založená především na společném náboženství a sdílení určitých obecných trendů v kultuře a vzdělanosti; snad by bylo dokonce vhodnější hovořit o identitě křesťanské civilizace. Evropská unie, která se ke křesťanským tradicím nehlásí a ostentativně se prezentuje jako nábožensky zcela neutrální, čímž se distancuje od hlavního pojítka svých národů, nemá šanci vytvořit pevné společné uvědomění. Toliko kolem volného pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu, jednotné měny nebo stále expandující a mlhavější koncepce lidských práv lze sotva vytvořit něco, co nebude sterilně odosobnělé jako šedivé kancelářské komplexy unijních úřadů v Bruselu.

Regenerace obecně mravní a kulturní

Příznačným jevem dnešních evropských států a ostatně celé západní civilizace je povážlivé rozvolňování morálky a disciplíny a šíření mravního relativismu. Zvykli jsme si hovořit v tomto kontextu o „postmoderně“; toto slovo se stalo jakýmsi krycím názvem či eufemismem pro dekadenci. V západní Evropě tento trend začíná sílit od 60. let, u nás se rychle etabloval bezprostředně po pádu komunismu.

V postmoderní morálce panuje relativizace hodnot, lhostejnost, pohodlnost, hypertrofovaný individualismus, rezignace na rozlišování toho, co je normální a co není; samo slovo „normální“ je najednou cosi nepřístojného, politicky nekorektního. Pevná kritéria pro rozlišování dobra a zla jsou cejchována jako černobílé vidění světa, moudrost zkušenosti je pranýřována coby „stereotypy“. A tak se najednou dovídáme, že návrh nového českého občanského zákoníku obsahuje ustanovení o změně pohlaví nebo že ve Švýcarsku se uvažuje o legalizaci incestu – a málokoho to zvedne ze židle. Vytrácí se autorita rodiče, učitele, staršího, úcta k zavedeným institutům, obřadům, jako je svatba, promoce nebo pohřeb; množí se soužití „na hromádce“, rozptyly na loučce bez obřadu, disciplína ve školách je na bodu mrazu.

Kultura prochází něčím, co Benjamin Kuras trefně označil v odkazu na Andyho Warhola a jeho výrok, že „umění je

to, co vám projde“, warholizací. Kulturní warholizace je podle Kurase odbourávání kritérií a smyslu pro kvalitu, talent, profesionalitu a pracovní etiku. „Warholizace prolomila veškeré bariéry, za nimiž je něco všeobecně hodnoceno jako tak mrzké či vulgární, že by to projít nemělo. Dává nám drze a okázale najevo, že neexistují žádné standardy vkusu, slušnosti, krásy, skvělosti.“

A tak se stává, že Národní divadlo uvádí namísto klasiky nebo středního proudu jeden extravagantní experiment za druhým (např. poslední zpracování Žebrácké opery), v Lucerně se vystavují mrtví Čiňané, jedna výstavní síň v Brně prezentovala obrazy z menstruační krve a spermatu.

Nelze se pak divit, že muslimové a jiné kultury s přísnějším a pevnějším morálním kodexem se na dnešní Západ dívají s opovržením a cítí se být civilizačně výše. To je poměrně smutné vyústění pro region, který ve svých zářných dobách šířil civilizaci po celém světě.

Utažení rozvolněných mravů a disciplíny do stavu před „postmodernou“ je tedy další naléhavou výzvou pro regeneraci evropských států.

Regenerace osobní odpovědnosti, demontáž státu blahobytu

Většina evropských států je dnes hluboce zabředlá v systému ochrannářského státu blahobytu zajišťujícího štědré sociální dávky, vysoké starobní důchody a úzkostlivě pečujícího o obyvatele v jejich nejrůznějších životních rolích, včetně těch nejbanálnějších. Stal se pro Evropu natolik příznačným, že mu jeho příznivci v posledních letech zaslouženě říkají „evropský sociální model“.

Asi jen pravověrní libertariáni budou popírat opodstatněnost cílů, na kterých bylo vystavěno původní sociální zákonodárství, totiž zajištění jisté minimální ochrany pracovníků v původně dosti krušných podmínkách a základní záchranné sítě pro občany v nouzi. Během posledních několika desetiletí nicméně v západní Evropě systém nabobtnal v řadě států do extrémních rozměrů, a to zejména kvůli nezodpovědným politikům, kteří si zvykli rozhazováním veřejných peněz kupovat hlasy voličů,

Najde Evropa sílu k zásadní rekonstrukci? Sagrada Família. Foto: gallery.hd.org

K záchraně by bylo třeba radikálního, vpravdě kontrarevolučního obratu v současných trendech a návratu ze slepých uliček postmoderního tápání směrem k osvědčeným vzorcům minulosti.

v některých zemích též následkem vyděračských praktik odborů. Řecké kuriózní sociální dávky, francouzský pětaticetihodinový pracovní týden, zapojení zaměstnanců do vedení firem v Německu (*Mitbestimmung*) nebo bývalé české „páskovné“ jsou jen špičkou ledovce.

Evropský sociální model dávno není záchrannou sítí, ale těžkopádným kolosem přerozdělovajícím podstatnou část HDP a zatěžujícím soukromoprávní vztahy vrstvou nadbytečných povinností. Vede k zaošťování evropských ekonomik, které trpí vysokým zdaněním a přemírou regulace. Štědré sociální dávky odrazují lidi od práce a podněcují lenost a příživnictví. Nastavení důchodového systému narušuje tradiční mezigenerační solidaritu v rámci rodiny a spolupůsobí

směrem k omezení plodnosti, protože z rozhodování o počtu dětí vypadl prvek zajištění ve stáří. To, že se stát stává celoživotním ochráncem a pojišťovnou lidí v jejich nejrozmanitějších činnostech (zahrnující i běžné spotřebitelské nákupy nebo výběr zájezdu), vede k degeneraci osobních kvalit lidí; přestávají se spoléhat sami na sebe, jejich smysl pro osobní odpovědnost za vlastní život krhne.

Návrat evropských států na výsluní by vyžadoval demontáž tohoto zatěžujícího a degenerativního systému.

Odstranění nadbytečné internacionalizace správy věcí veřejných

Je mnoho dobrých důvodů pro přesvědčení, že národní stát je ideální úroveň pro správu lidské společnosti a že by tudíž měl být těžištěm politického rozhodování. Stát založený na politickém národě charakterizovaném výše je srozumitelným a přehledným, vnitřně sourodým celkem, který vytváří veřejný prostor pro diskusi o politických rozhodnutích, pro volbu a kontrolu politických zástupců. Jen takový politický národ, nikoli jen nahodilou skrumáž jednotlivců, lze označit za lid (*demos*), a tedy za základ demokracie.

Obdobné předpoklady, nebo alespoň některé z nich, vykazují v jednotlivých

státech do určité míry také nižší jednotky, jako jsou regiony, země, kantony, a na nejnižší úrovni obce, které se podle místních podmínek mohou více či méně dělit o moc s úrovní národní. Naopak žádnými z nich neoplývají nadstátní struktury, jimž je v současné době předáváno stále více moci a pro něž je naopak příznačná nepřehlednost, vzdálenost od občana, obtížná možnost veřejné kontroly.

Evropské státy omotává stále hustší předivo mezinárodních závazků. To samo o sobě by nebylo ničím zvláštním a problematickým. V globalizovaném světě se vzrůstajícím množstvím přeshraničních interakcí se vynořuje řada otázek, pro něž je národní stát příliš „malý“ a kde může být mezinárodní spolupráce přínosem. Jde např. o odstraňování překážek mezinárodnímu obchodu nebo o justiční a policejní spolupráci. Tato spolupráce je tradičně navazována pomocí mezinárodních smluv a jako její pomocné platformy mohou být zakládány mezinárodní organizace. Důležité je, že každý stát se jako subjekt mezinárodního práva sám svobodně rozhoduje, jaké mezinárodní smlouvy uzavře.

V té části Evropy, která se rozhodla vytvořit Evropskou unii, bohužel došlo k situaci, kdy mezinárodní závazky formou i rozsahem narostly do diametrálně odlišného formátu, než by odpovídalo internacionalizaci lidských aktivit a potřebě tyto aktivity na dané úrovni řešit. Problém formy je v tom, že zde byla vytvořena mezinárodní organizace, jejíž instituce jsou zmocněny k přijímání právních předpisů ve vybraných oblastech. S ohledem na nastavení rozhodovacích procesů ve většině případů nemůže jednotlivý členský stát zabránit přijetí opatření, se kterým nesouhlasí, nebo se vyhnout tomu, být jím vázán. Problém rozsahu tkví v tom, že pravomoci k přijímání uvedených předpisů jsou uděleny pro velice široké spektrum oblastí, navíc často vymezených velmi vágne.

Pravomoci EU a jejich využití se dnes zdaleka netýká jen liberalizace mezinárodního obchodu. Okruhy jsou ochrana zdraví na pracovišti, délka pracovní doby, mateřská dovolená, ochrana spotřebitele, běžné občanskoprávní smlouvy, antidiskriminační legislativa, ochrana životní-

ho prostředí na lokální úrovni, kouření na zastávkách a v restauracích, chov psů a koček, to jsou jen některé z příkladů, které Unie upravuje nebo by chtěla upravit v budoucnu, i když jejich přeshraniční dopady jsou nulové či zanedbatelné. Většina těchto záležitostí není upravena centrálně ani ve Spojených státech amerických, které jsou přitom federativním

Zničení Sodomy a Gomory (1320)
Foto: freechristimages.org

Sílu k radikální změně životního stylu nenalézají lidé snadno. Často se tak stane, až když pohlížíjí do tváře smrti a změna je jejich jedinou nadějí.

státem. Na straně Evropské komise a Evropského parlamentu můžeme pozorovat obrovskou vůli k nové a nové legislativní činnosti. Na všechny hospodářské a společenské neduhy členských států mají jen jeden všelék: další rozšiřování činnosti („prohlubování“) Unie.

Uskutečnění dvou velikášských projektů – jednotné měny a schengenského prostoru –, které nebyly ani nutné, ani potřebné, ale toliko zvyšující pohodlí v určitých životních situacích, uvedlo členské státy do nepřiměřené vzájemné závislosti. Náklady měnové unie v tomto směru už docela jasně vyplouvají na povrch.

Zbytnělý systém dotací znamená nepřehledné přerozdělovací transfery mezi

členskými státy, které vedou ke klientelismu a nabízejí možnosti pro korupci a zneužívání.

Všechny představy o tom, že EU lze udržet v rozumných mezích a reformovat v rámci kontinuity systému, jsou nereálné, protože problémy jsou zakódovány v samotné struktuře této organizace. Jedinou možnost vidím v nahrazení EU zcela novou organizací na převážně mezivládním základě s hlavním zaměřením na administraci liberalizovaného mezinárodního obchodu mezi členskými státy a založenou mimo určitého jádrového okruhu záležitostí na principu, že jednotlivé státy se podílejí jen na těch iniciativách, o které mají zájem (*Evropa à la carte*).

Regenerace nebo zánik

Evropské národy stojí v mnoha ohledech na šikmé ploše – vymírají, přestávají si uvědomovat sebe sama, upadají mravně a kulturně, vězí v těžkopádném a degenerativním sociálním systému, jsou zadlužené, dobrovolně se vzdávají správy svých věcí. Pokud se tyto tendence nepodaří zastavit, stanou se během několika málo generací v rámci probíhajících migračních toků na vlastních historických územích pasivními menšinami a následně se rozpustí jako kostka cukru v moři nově panujících, dynamických etnik. Dodejme, že pokud nenajdou sílu k obrodě, bude tento zánik zcela zasloužený.

Sílu k radikální změně životního stylu nenalézají lidé snadno. Často se tak však stane, až když pohlížíjí do tváře smrti a změna je jejich jedinou nadějí. Předpokládám proto, že obrodné procesy v jednotlivých státech mají šanci nastat teprve tehdy, až přijdou opravdové kolapsy – státní bankroty, hluboké hospodářské krize, dramatický propad podílu původního obyvatelstva v jednotlivých státech apod. Bohužel, stejně jako u lidí v ohrožení života, může toto úsilí přijít pozdě.

Tomáš Břicháček
převzato se svolením
z www.revuepolitika.cz

JUDr. PhDr. Tomáš
Břicháček, právník
a publicista

KRÁSA JE JEDNOU Z BOŽÍCH VLASTNOSTÍ

Jednou z Božích vlastností je krása. Na tuto skutečnost ve všedním ruchu často zapomínáme, a přitom vnímání tohoto rozměru křesťanské víry může naplnit naši každodennost živou barevností i prožitkem smysluplnosti. Jedním z míst, které může krásu Boha zprostředkovat, kde ji máme pociťovat a učit se ji prožívat, je sakrální prostor – v něm také historická období ztvárňovala své původní nahlížení duchovnosti.

Středověký život byl šedohnědý: kámen, dřevo, bláto, prach, cihla, rezné plátno. Proto všechny vzácné barvy věnoval svému Bohu: vyložil kapli polodrahokamy, shromáždil na světce všechny barvy palety, protože chrám, to už je skoro nebe. Barokní člověk, složitější a rozpornější, už ví, že chrám nebe není, že k nebi vede. Barokní prostor je samá násilím zprohýbaná hmota, zářící těla mučedníků vyrvaná z temnoty, ustavičný pohyb andělů – vůle vypjatá ke konečnému Cíli. Romantismus je znechucený všedností a střízlivostí světa a vrací se k idealizované gotice: harmonické, sladké, poněkud bezduché, nicméně zřetelně hlásající: Mé království není z tohoto světa.

Naše nové kostely jsou chvályhodné. Jsou světlé, větrané, vytápěné, ohleduplné k dětem a lidem s handicapem, jsou dokonalé jako vzorná sociální pra-

Kostel sv. Klimenta na Levém Hradci. Foto: Pavel Brokl

covnice. Ale mnohé bohužel nevyvolají ve vstupujícím obdivnou reakci. Nepřimějí návštěvníka, aby si je vyfotografoval, často je lidé ani nezaregistrují.

Současný chrám bych chtěla bílý, tichý a vzdušný, vyprázdněný od neustále útočících barev a zvuků venku. Aby měl prostou, neokázalou vznešenost. A aby v něm nebyly náhražky, jen materiály vzešlé z Božích rukou: kámen, dřevo, keramika. Svatostánek, kříž, Panna Maria. A ticho.

Jednou z Božích vlastností je krása a zpřítomňování jejích doteků je výzvou nejen pro křesťanské umění, ale též pro umění křesťanského života.

Kateřina Němcová

Autorka je výtvarnice, působí v ateliéru Argilla. Více na www.argilla.cz.

DVACÁTÉ STOLETÍ A „FAKTOR VÍRY“

Konference věnovaná literatuře 20. století z hlediska víry

Deset let od konce bouřlivého 20. století je snad dostatečný odstup, abychom začali bilancovat období, jež tak radikálně přetvořilo svět i způsob, jakým jej kolektivně vnímáme. To bylo také cílem konference konané letos v květnu v Římě na Papežské univerzitě Svatého kříže pod názvem „*Katolický faktor v písemnictví 20. století*“.

Tato konference, která byla letošním pátým výročním podnikem v řadě

„*Básnictví a křesťanství*“ organizovaným Fakultou institucionálních komunikací, se zabývala zkušeností 20. století očima katolických romanopisců, básníků, dramatiků a autorů scénářů. Řečníci na konferenci nevěnovali pozornost jen katolickým autorům 20. století, nýbrž i tvůrcům jiné víry nebo nevěřícím, pokud zápasili s podobnými tématy danými týmiž historickými okolnostmi, na-

příklad s problémem zla, lásky, sexuality nebo hledáním smyslu.

Pater John Wauck, profesor Školy církevních komunikací a člen organizačního výboru konference, řekl zástupci *Zenitu*, že téma konference vyplynulo z rozhovorů s profesorem Evelynem Birge Vitzem, který na newyorské univerzitě vede kurz o katolických spisovatelích 20. století.

Podle P. Waucka je téma „katolická literatura 20. století z hlediska katolické víry“ nesmírně rozsáhlé – 100 let, všechny země a jazyky a mnoho oborů. „První polovinu století můžeme do jisté míry popsat jako velkolepou katolickou obnovu ve Francii, Anglii a USA. Ale druhá polovina století od roku 1960 byla radikálně odlišná.“

Katolický kód

Profesor Vitz upozorňuje na „katolický kód“, jež katoličtí autoři ve svých dílech používali, ale který už kritici často neznají, takže nejsou schopni porozumět symbolice a narážkám na Bibli, liturgii, církevní otce nebo svátosti. „Neznáte-li ten kód,“ říká profesor Vitz, „nechápete smysl toho, co říkají. ... Jsou pak čtenáři, kteří kód neznají, a čtenáři, kteří ho nesnášejí a nechťejí ho poznat.“

Mezi katolickými spisovateli projevovali Evelyn Waugh a Flannery O'Connor smysl pro černý humor, který byl podle Vitze „výrazem temných stránek století“, často však narážel na nepochopení. Zmínění dva autoři však měli dobré jméno i mezi náročnějšími čtenáři sekulárního smýšlení nejen pro svůj talent, ale i proto, že minulé století bylo zvláště vnímavé pro černou komedii a satiru. Nevěřící čtenáři však v jejich dílech často postrádali křesťanskou naději, téma vykoupení a nadpřirozenou dimenzi jako základ hlubšího smyslu.

Otázka křesťanských témat

Účastníci konference se neshodovali v názoru, jak definovat dobré dílo křesťanské literatury. Musí umělecké dílo vyjadřovat morální nebo náboženské pravdy, má-li být považováno za dobré? Může být literární výtvar dokonce nemorální, a přesto být pokládán za velké umělecké dílo? „Nakolik morální hodnocení souvisí s uznáním kvality uměleckého díla, je neobyčejně důležitá otázka,“ řekl P. Wauck.

Jinou diskutovanou otázkou bylo, zda se dá křesťanské dílo rozpoznat podle tématu. Katoličtí autoři často psali o velkých tragédiích minulého století – o obou válkách, genocidě Arménů, Gulagu nebo holocaustu – jako o případech problému zla. Na konferenci se debato-

valo o tom, zda se tedy jen věnovali běžným tématům daným historickými okolnostmi, nebo je možné definovat velké dílo křesťanské literatury podle námětu.

P. Wauck také vyslovil otázku: „Mohla by být velkým katolickým románem komedie nebo detektivka?“ – „Musí pojednávat pouze o specifických tématech, jako je Boží existence, život Církve nebo problém víry?“ O tom se účastníci konference neshodovali, ale podle P. Waucka převažovalo mínění, že velkou křesťanskou literaturu nemůžeme definovat na základě věcného obsahu. „To však neznamená, že se křesťanská literatura těmto zvláště důležitým otázkám nevěnuje.“

Foto: junqueira.wordpress.com

Literatura 20. století se vrací k otázkám přirozené teologie. Opakovaně se objevuje problém zla.

Návrat k pohanské literatuře

Mnoho z takových témat souvisí s otázkami přirozené teologie. „Jedním z nejnapadnějších, převažujících rysů v tematice literatury 20. století je,“ vysvětluje P. Wauck, „že se vrací k otázkám, které byly zásadní v prvních stoletích křesťanství. Jistým způsobem jsme se vrátili do doby, kdy byli křesťané v prostředí ne-křesťanské, pohanské kultury, takže základní nejsou morální otázky typu ‚jak přijít do nebe, nýbrž ‚má život smysl?‘ nebo ‚existuje Bůh?‘ – tedy hlavní otázky přirozené teologie.“

Také se opakovaně objevuje problém zla, jako tomu bylo v prvních staletích, když se noví konvertité vypořádávali se smyslem utrpení a se skutečností smrti. Ačkoli Vzkříšení může být odpovědí věčně platnou, tehdy byla nová, a dnes pro nás podle P. Waucka znamená výzvu, abychom tuto „starou známou odpověď“ předkládali novými způsoby.

Jelikož je naše situace podobná situaci raného křesťanství, vydalo také 20. století velkou apologetickou literaturu. P. Wauck uvádí G. K. Chestertona a C. S. Lewise jako dva velké apologety, kteří psali v jeho první polovině.

„Tragédie 20. století – alespoň jeho první poloviny – obvykle zdůrazňovaly potřebu víry v Boha,“ vysvětluje P. Wauck, „a právě svou hrůzností nabízejí kritiku bezbožnosti.“

„Druhá polovina století se vyznačovala větší nejasností a nejednoznačností,“ pokračuje P. Wauck. „Nejednoznačnost této druhé poloviny je pro nás jistým způsobem větší výzvou než tragédie té první.“

Vliv filmu

„Film je drama, a drama je nejstarší formou literatury,“ říká P. Wauck. „A jelikož je film moderním potomkem divadla – a dokonce ještě něčím více –, nemůžeme jej v bilanci 20. století vynechat.“

Celá jedna debata na konferenci se soustřeďovala na film. P. Wauck říká: „Scénář není film, a přece je to drama. Filmu jsme museli věnovat pozornost, protože je to jedna z novot 20. století z literárního a kulturního hlediska,“ a dodává: „Právě filmy ve skutečnosti patřily mezi nejzajímavější jevy náboženské kultury minulého století.“

P. Wauck uvedl *Kroniky Narnie* podle Lewise, *Pána prstenů* podle Tolkiena a *Kristovo utrpení* Mela Gibsona jako díla zakotvená v literární vnímavosti středověku. Lewis a Tolkien byli profesori středověké filosofie, uvedl P. Wauck, a Gibsonův film byly „v podstatě středověké pašijové hry“ v aramejštině. „Je úžasné, že byly vůbec natočeny, a ještě úžasnější byl jejich ohromný úspěch.“

Andrea Kirk Assaf
Zenit
přeložil Václav Frei

TŘI DĚDEČCI

Dokument o víře a o poznání sebe

Slávek, Jaromír, Václav a Bůh jsou čtyři nerozluční přátelé už od vojny v PTP. Jejich přátelství je věrné, trvalo zatím šedesát let, je prověřené v podstatě celým pozemským životem. Kamarádi se společně chystají pokračovat v tomto přátelství i v životě následujícím, věčném. Jakožto hluboce věřící katolíci si to mohou dovolit. Prvním z nich, kdo prošel branou smrti a žije dále, jak všichni tři pozůstalí přátelé hluboce věří, byl Bůh – v osobě Ježíše Krista. Oni jednou půjdou za Ním. Slávek zatím žije obklopen rodinou. Jaromír je dominikánským knězem. Václav je již šestým rokem upoután na nemocniční lůžko, kde dále aktivně pracuje. Přátelé za ním často chodí s Přítelem Kristem – tajemně přítomným v Eucharistii. Vyústění jejich pozemských životů směřuje k životu věčnému s přítelem Bohem. Nevěříte? Tak se na ty muže chvíli dívejte. Možná to na nich uvidíte...

Každý ze tří dnes osmdesátiletých přátel se setkal s Bohem jinak, jedinečně a všichni osobně. Toto setkání bylo určující pro jejich životy. Zařídili se podle Evangelia: „Hleďte nejprve Boží království, a ostatní vám bude přidáno.“ Prý dobře udělali. Jejich příběh sledujeme jako road-movie. Dědeček Slávek putuje jako každý týden už šest let na mši svatou, kterou slouží dědeček – kněz, Jaromír. Po mši převzeme oplátku proměněnou v Eucharistii a putuje dále, do nemocnice, ve které leží dědeček Václav. Tam po nádherné latinské modlitbě Václav s velkou úctou a láskou Tělo Kristovo přijme. Tato pouť s Kristem na srdci se odehrává ve světě, který je tak

Dva ze tří dědečků, Slávek (vpravo) a Jaromír. Foto: Vavřínek Menšl

odlišný od vnitřního světa těchto dědečků. A přesto jsou to právě oni, kdo s tímto okolním světem živě komunikují a kupodivu jej na každém kroku oslovují...

MgA. Olga Dabrowská, scenáristka, režisérka a producentka filmu *Tři dědečci*, nabízí spoluúčast každému, kdo filmu na svět dopomůže. Vyhlásila se svými kolegy sbírku na tento filmový projekt. Jedná se o krátkometrážní film, film o víře a o poznání sebe. Autentický dokument o třech přátelích, kteří se potkali na vojně u PTP a jejich přátelství se od té doby prohlubovalo šedesát let. Marketing tohoto filmu je trochu netypický: např. každý, kdo přispěje jakoukoli částkou, dostane film zdarma ke stažení z internetového zdroje, dále každý, kdo přispěje částkou

od 10.000 Kč výše, dostane povolení užívat tento film nekomerčně i komerčně. Náklady jsou odhadnuty na 200 tisíc korun. Počet přispěvatelů a majitelů filmu se uzavře, jakmile sbírka dosáhne této částky. Více informací lze získat prostřednictvím e-mailu na adrese film.dedecci@seznam.cz nebo na <http://3dedecci.wordpress.com/>.

MgA. Olga Dabrowská – scénář, režie, producentka

Vavřínek Menšl – kameraman, producent

Dominik Dabrowski – produkční

Film vyrobí Yekot film s.r.o.

e-mail: film.dedecci@seznam.cz

www.facebook.com/3dedecci3grandpappy

bank. spoj.: 2013446123/0800

variabilní symbol: 3

info pro příjemce: dedecci

VYŠŠÍ SCHOPNOST TVOŘENÍ

„Budte dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec.“ (Mt 5,48) O kráse a důmyslnosti Stvořitelova díla můžeme (a máme) pět hymny doslova každým vydechnutím. Zázrakem, který by neměl uniknout naší pozornosti, je Otcova vůle

nechat nedokonalé, slabé, hloupé, hříšné lidi podílet se na stvoření. Paradoxně to není překážkou Otcovy dokonalosti. Pro nositele autority (rodiče, nadřízené, učitele) je tento Boží přístup k věci velmi inspirativní.

Kněz, který nás coby novopečené rodiče připravoval na křest dítěte, vystihl roli otce tímto přirovnáním: „Budeš svému synovi obrazem Boha Otce, skrze tebe se jej bude učit poznávat. Jednou Dokončení na str. 15

PRVNÍ SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ

Otevřeme dětem včas a s láskou cestu k pokrmu, o němž sám Pán Ježíš řekl: „Amen, amen, pravím vám, když nebudete jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život.“ (Jan 6,53)

Tak máme opět měsíc červen. Pro děti je to poslední měsíc školy. Pro ty nejmenší školáky je to často doba, kdy poprvé přicházejí ke stolu Páně a přijímají Krista v Nejsvětější svátosti. Jejich rodiče se někdy ptají: „Pane faráři, co myslíte, může naše Anička už jít ke svatému přijímání?“ Někdy je to naopak sám farář, kdo se ptá rodičů, kdy už pošlou svoje dítě k prvnímu svatému přijímání.

V období svátku „Božího Těla“ se ve farnostech organizují slavnostní první svatá přijímání skupin dětí. Bohužel je to pro některé děti zároveň i přijímání poslední. I v dnešní době se postoj rodičů a někdy i kněží k prvnímu svatému přijímání pohybuje mezi dvěma krajnostmi – na jedné straně úzkost, zda je dítě dostatečně schopno úcty, zda nedojde k nějakému znesvěcení, a na druhé straně je první svaté přijímání často pokládáno jen za jakousi společenskou událost. Tento článek by měl pomoci všem k nalezení optimálního postoje a především by měl povzbudit rodiče dětí i kněze k tomu, aby dětem včas a s láskou otevřeli cestu k pokrmu, o kterém sám Pán Ježíš řekl: „Amen, amen, pravím vám, když nebudete jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život.“ (Jan 6,3)

Právní podmínky pro přijetí eucharistie

Nejprve si uvedme striktně právní předpisy, obsažené v platném *Kodexu kánonického práva (CIC)*. V kánonu 912 se píše, že ke svatému přijímání smí a musí být připuštěn každý pokřtěný, kterému v tom právo nezabraňuje. V kánonu 913 se pak hovoří o svatém přijímání dětí. Děti mají mít dostatečné poznání a být důkladně připraveny tak, aby podle úrovně svého poznání pochopily tajemství Krista a mohly přijmout tělo Páně s vírou a zbožností. Dětem v nebezpečí smrti se může podat svaté přijímání, jestliže jsou schopny rozeznat tělo Kristovo

od obyčejného pokrmu a svaté přijímání přijmou s úctou. V následujícím kánonu se ukládá především rodičům nebo jejich zástupcům a pak farářům, aby děti, které dosáhly užívání rozumu, byly náležitě připraveny a po svaté zpovědi co nejdříve přijaly tělo Páně. Dále se potom v kánonu 920 dočteme o tom, že kdo už byl poprvé u svatého přijímání, je povinen k němu přistupovat jednou za rok, nejlépe v době velikonoční.

Jistě vás po přečtení předchozího odstavce napadly nějaké otázky. Jak chápat výraz dostatečné poznání? V jakém věku dosahuje dítě užívání rozumu? Co se rozumí důkladnou přípravou? Jaká je úroveň dětského poznání a chápání? Musí tedy dítě před prvním svatým přijímáním přijmout svátost smíření, i když se pravděpodobně nedopustilo žádného těžkého hříchu? Odpovědi na tyto otázky se snad mohou zdát složité, nebo příliš subjektivní, ale tak tomu ve skutečnosti není.

Vývoj praxe

V prvních dobách církve se podávalo svaté přijímání i nemluvnatům hned po křtu a po udělení svátosti biřmování. Tyto tři svátosti se i dětem udělovaly najednou. Malé děti potom nadále přijímaly eucharistii. Postupem doby se od této praxe v římskokatolické církvi upustilo, protože dětem, které pro nedostatek rozumu ještě nemohly zhřešit a nacházejí se ve stavu prvotní nevinnosti, stačí ke spáse milost posvěcující, přijatá ve křtu. Definitivní tečku za touto zvyklostí udělal čtvrtý lateránský koncil v roce 1215. Ve východních církvích se však dosud podává svaté přijímání i kojencům. Důvodem toho je skutečnost, že svátosti samy o sobě působí milost, kterou naznačují.

V západní církvi docházelo dále k posunu, který bychom mohli nazvat úpadkem, když věřící přestali přijímat Nejsvětější svátost často a úcta k ní se přesunula

do formy adorace. Došlo k tomu, že k prvnímu svatému přijímání byly přiváděny děti v deseti, dvanácti nebo čtrnácti letech, nebo ještě později. V období jejich dospívání jim tak chyběl lék proti pokušení a hříchu. Svaté přijímání se nepodávalo ani dětem, které byly v nebezpečí smrti. Velmi zhoubný byl v tomto ohledu blud jansenismu, který se rozmožnil v šestnáctém století a který tvrdil, že člověk může přijmout eucharistii pouze jako odměnu za svůj dokonalý život. Pak se stávalo, že věřící nepřijal Nejsvětější svátost ani jednou v životě.

Dekret Pia X.

Ve 20. století měla církev vynikajícího papeže, svatého Pia X., který velice horlil pro „časné a časté svaté přijímání“. Jeho nejzásadnější čin v otázce svatého přijímání dětí byl dekret *Quam singulari*, který vydala na jeho příkaz Kongregace pro svátosti 8. srpna 1910. Pojednává o věku dětí vhodném k prvnímu svatému přijímání. Na dekret navázal oficiální výklad jeho ustanovení. V tomto dekretu se několikrát uvádí jako nevhodnější věk pro první přijetí eucharistie přibližně sedmý rok života. Nikde se ovšem neuvádí přesná hranice. Spíše se hovoří o věku, kdy dítě začne užívat rozum, rozezná dobré od zlého a je schopno si uvědomit rozdíl mezi obyčejným chlebem a Nejsvětější svátostí.

Připravenost dítěte

Posoudit, zda je dítě schopné vyhovět těmto podmínkám, náleží především rodičům. Lze říci, že v dnešní době jsou děti již v předškolním věku schopné úsudku vyžadovaného pro přijímání Nejsvětější svátosti. Není úplně jisté, zda jsou děti zcela neschopné dopustit se těžkého hříchu. To záleží na výchově jejich svědomí, o kterou mají rodiče dbát. Posoudit hříchy kajícího, ať malého, nebo dospělého, je potom úkol zpovědníka.

Pokud člověk nespáchal těžký hřích, není striktně vzato povinen přijmout svátost smíření. Je to však velmi žádoucí. Pokud bychom s první svatou zpovědí a následným svatým přijímáním čekali, až dítě upadne do těžkého hříchu, dopouštěli bychom se velké zvrácenosti. Svatá zpověď se i před prvním svatým přijímáním vyžaduje jednak proto, aby se v člověku vypěstoval návyk přijímat tuto svátost, jednak mezi účinky svátosti smíření patří i rozmnožení milosti pomáhající, kterou dítě potřebuje pro boj s pokušením.

V dnešní době se velmi často setkáme s agresivitou, zlem, různým pokušením. To, co doléhá na dospělé, doléhá ještě více na děti, které jsou z „bavlnky“ rodinného prostředí poslány do světa dospělých. Jdou do školy, někdy už do „mateřské“ školky, a jejich rodiče je najednou nepoznávají a ptají se: „Kde se to v tom našem dítěti bere?“ Na rodičovských schůzkách se dozvídají různá překvapení, občas se děti projeví doma velmi neočekávaně a dokážou své rodiče pěkně šokovat. To všechno je zaviněno z velké části nedostatečnou předškolní domácí výchovou. Už tehdy často dochází k odcizení mezi dětmi a rodiči. Když potom dětem chybí svátostná milost, nemají dost sil a prostředků, které by jim pomohly odolat zlu. UVědomme si, že pokušení nejsme vystaveni pouze my, dospělí. Proto tak apeluje kánon 914 *Kodexu kanonického práva*, aby dítě, které dosáhlo věku užívání rozumu, co nejdříve přijalo svátost smíření a svaté přijímání.

Ve chvíli, kdy jde dítě do školy, je už velmi pravděpodobně dost zralé a schopné rozumně rozlišovat. Je tedy velmi žádoucí, aby bylo po přiměřeném poučení, přístupném jeho věku, připraveno svátostí eucharistie pro život ve světě. Stačí poučení o základních pravdách víry – že je jeden Bůh, který je ve třech osobách, že je nejvyšší spravedlivý. Dále že milosti Boží je nevyhnutelně potřeba ke spáse, že se Bůh v Ježíši Kristu stal člověkem, aby nás vykoupil z hříchu a navěky spasil.

To vše dětem přiměřeným způsobem. Dítě by mělo rozoznat eucharistický pokrm od obyčejného jídla a mělo by jej přijímat s úctou. Je dobré si připomenout, že výrazem úcty k eucharistii je

Carl Frithjof Smith: První svatě přijímání (1892). Foto: capitulumlaicorum.blogspot.com

i hodinový půst před jejím přijetím. Tento půst výslovně nařizuje kánon 919. Půst neporušuje ten, kdo se napije čisté vody nebo užije nutné léky. Eucharistický půst nezavazuje nemocné.

Úkol rodičů

Školou úcty k eucharistii jsou dětem především jejich rodiče. Dítě velmi rychle pozná, zda je úcta rodičů k Nejsvětější svátosti opravdová, nebo pouze zvyková. Poznají, když rodičům jde při prvním svatém přijímání pouze o efekt, fotografie, video a „bílé šatičky“, zkratka o společenskou záležitost, nebo zda jsou všechny tyto věci výrazem něčeho hlubšího. Je proto velmi důležité, aby rodiče přistupovali ke svátostem spolu se svými dětmi. Před svatou zpovědí by se měli doma vzájemně smířit a odprosit, poprosit za odpuštění i svoje děti a věst je k tomu samému.

Mnoho rodičů chápe první svaté přijímání jako konec své povinnosti vychovávat děti ve víře, ke které se při křtu dítěte zavázali. To samozřejmě není pravda. I když část náboženské výchovy poskytují dětem například školní nebo farní výuka náboženství, je hlavně na rodičích, aby to, co jejich děti přijaly, v nich dále rozvíjeli.

Všechny lidské snahy by byly marné, kdyby v nás Bůh nepůsobil svou milostí. Jeho milost přijímáme neustále. Nejjistě-

ším a nejmocnějším prostředkem k přijetí Boží milosti však zůstávají svátosti. Právě děti jsou ve své počáteční nevinosti nejvíce schopny přijetí Božích darů. Proto je také Kristus dává za příklad dospělým, dokonce i apoštolům. Dětem patří Boží království. My dospělí v nich tuto nevinost dokážeme zmařit. Buď tím, že dáváme špatný příklad, nebo tím, že děti vystavujeme nadměrné zátěži, nebo nedbáme o rozvoj jejich náboženského poznání a duchovního života. Svátost eucharistie, která má v sobě moc chránit nás od hříchu, je prostředkem k osobní svatosti. Zvykli jsme si, že děti dokážou být ve svém chování podobné nám, dospělým. Měli bychom si spíše zvyknout, že i děti mohou být svaté, jak nás o tom přesvědčují příklady dětských mučedníků z prvních dob, nebo třeba příklad svatého Aloise Gonzagy a Marie Goretti. Ať se i oni přimlouvají za děti a jejich rodiče, aby v nich svátostná milost, kterou přijali v eucharistii, přinesla ovoce svatého života.

P. Karel Kočí
převzato z Amen 6/1999

P. Mgr. Karel Kočí,
duchovní správce farnosti
Roudnice nad Labem

DVACET LET POTÉ

Co psaly noviny před dvaceti lety?

Snad každý člověk někdy přišel nebo přichází do styku s okultismem. Zejména v poslední době se mnozí věci neznalí lidé zaplétají do jeho osidel, aniž by měli potuchy, do jak nebezpečné hry se pouštějí. K šíření popularity okultismu ještě přispívají mnohé časopisy, které v honbě za senzacími a ve snaze udržet si čtenáře vždy rády otisknou cokoli z této oblasti. Černé mše, obrácené kříže, spiristické seance – je to vůbec možné v zemi, kde se donedávna tvrdilo, že materialismus je jediná filozofie života, a materie, hmota, je základem všeho? Najednou se všechno změnilo... Lidé se zajímají o duchovní svět, jenže ten, kdo nezná Ježíše, hledá jinde. Člověk se dostává do styku s neviditelnými mocnostmi, navazuje kontakt s duchovním světem prostřednictvím jedné nebo více okultních metod. Někdy se jedná o věci či zvyky velmi rozšířené a zdánlivě nevinné, které by laika ani

nenapadlo do okultní oblasti zařazovat. Zmíňme se alespoň o některých:

- amulety: kolik lidí věří tomu, že určitý předmět jim přinese štěstí!

- pověry: jistě je znáte (Černá kočka přes cestu atd.); stále ještě se podle nich řídí mnoho lidí.

mu ven. Boží slovo, Bible, mluví jasně: „Nebudeš mít jiného Boha mimo mne.“ Bůh je tedy pramenem života, poznání, zdraví i moci. „Neuč se jednat podle ohavností oněch pronárodů. Ať se u tebe nevykytne nikdo, kdo by provedl svého syna nebo dceru ohněm (moderní způsob lidské

Okultismus – nové náboženství?

- astrologie: rčení o tom, že hvězdy dávají informace o našich osudech.

- proutkařství, parapsychologie, telepatie, kartářství.

Co vede lidi do světa okultismu? Přirozeně lidská zvědavost, neschopnost ateismu uspokojit duši, konec materialismu jako světonázoru, touha dozvědět se, co nás čeká, co bude se mnou, se světem, co bude po smrti? Velmi důležité je vědět, jak se dostat ze sítě okultis-

oběti je potrat, civilizovaná vražda, oběť bohu tohoto světa – satana), věštec, obírající se věštbami, mrakopavec ani hadač ani čaroděj ani zaklínač ani ten, kdo se doptává duchů zemřelých, ani jasnovidce ani ten, kdo se dotazuje mrtvých.“ Zkratka – okultismus je pro Páha ohavnost (Dt 18,10–11).

John MacFarlane,
protestantský kazatel z Norimberka
Lidová demokracie z 19. 5. 1991

„NESTYDÍM SE VYDÁVAT SVĚDECTVÍ, NEBOŤ VÍM, KOMU JSEM UVĚŘIL!“ (2 Tim 1, 12)

aneb velká čtenářská soutěž

1. Kdo jsou nástupci apoštolů? / 2. Co to znamená „katolická“ (církve)?

Děkujeme všem čtenářům, kteří se zapojují do naší soutěže! Odpovědi na otázky v desátém čísle RC Monitoru měly znít:

1. K církvi katolické máme tyto povinnosti: Máme k ní náležet, ji milovat, věřit, čemu učí, konat, co přikazuje a také ji šířit a hájit.

2. Blud je pojem dvojnásobný. V občanské společnosti se užívá spíše ve významu psychiatrickém, kdy se jím rozumí nepravdivé a nevyvrátitelné přesvědčení založené na nesprávném odvození závěru ze zevní reality. V náboženství má pojem blud svůj přesný význam; citujme kán. 751 Kodexu kanonického práva: „Bludem (lat. *haeresis*) se nazývá tvrdošíjně popírání některé pravdy, kterou je nutno věřit vírou božskou a katolickou, nebo tvrdošíjně pochybnosti o ní po přijetí křtu; odpad od víry (lat. *apostasía*) je odmítnutí křesťanské víry jako celku; rozkol (lat. *schisma*) je odmítnutí podřízenosti papeži nebo odmítnutí společenství s členy církve papeži podřízenými.“ Známé jsou starověké hereze: např. gnosticismus, dynamický monarchianismus neboli adopcionismus nebo ariánství aj. Ve středověku se hereze vyskytovaly zvláště u albígenských, valdenských a našich husitů. Dnes jsme svědky novověkých herezí např. v protestantství, jansenismu či modernismu. Upozorníme na závěr, že mnohé nauky nelze považovat za bludy v tomto pojetí, protože učí něco úplně jiného než křesťanství (deismus, orientální nauky).

Pravidla soutěže

1. Katechetická soutěž je vyhlášena od čísla 1/2011 do čísla 19/2011 RC Monitoru, tj. do data vydání 9. 10. 2011. Oznámení výsledků soutěže proběhne v čísle 24/2011, a sice k datu vydání tohoto čísla, kterým je 18. 12. 2011. 2. Čtenář musí své odpovědi do redakce doručit do lhůty 14 kalendářních dnů od data vydání, v němž byly uveřejněny. Rozhodující je datum přijetí e-mailu na adrese redakce@claritatis.cz nebo podací razítko pošty na obálce. 3. Délka, rozsah i forma odpovědí jsou ponechány na libovůli čtenáře. 4. Čtenář, který chce získat hlavní výhru, musí správně odpovědět na všechny otázky po celou dobu trvání soutěže. 5. Druhá až šestá výhra není podmíněna správným zodpovězením všech otázek ze všech uvedených čísel RCM. Platí však pravidlo, že čím větší bude účast čtenáře v soutěži v podobě doručených odpovědí, tím vzroste pravděpodobnost výhry. 6. Správné odpovědi na otázky budou zveřejněny vždy v čísle RCM, které bude druhé v pořadí za číslem, v němž vyšly otázky.

Výhry v soutěži

1. cena: třídní pobyt v klášteře dominikánů (v Praze nebo v rámci ČR dle bydliště výherce) s individuálním zajímavým programem (pro jednotlivce nebo rodinu dle dispozic výherce) – výhra zahrnuje ubytování v hostovské části kláštera, stravování, možnost účasti na společných modlitbách, doprovázení dominikánského kněze, prohlídku kláštera atd.

2. – 6. cena: věcné výhry

Jak to vidí Josef Koláček

Vidět Otce

Myslíte si, že nevidím ostnatý drát, že nevidím pece krematorií, že nevidím hrůzovládu smrti? Ano, ale vidím také tento kousíček nebe a v tomto kousíčku nebe, který mám v srdci, vidím svobodu a krásu. Nevěříte tomu? Vždyť je tomu právě tak!

Ostnatý drát, hustý kouř z komínů pecí, řev bachařů, muži i ženy vyčerpaní nucenými pracemi, pach smrti a dech zoufalství. To vše je koncentrák Osvěncim. V tom zástupu obětí je mladá žena, holandská židovka mimořádné inteligence a s mystickým srdcem. Na pomačkaných stránkách sešitku zaznamenává svůj „deník“ a její pohled se neztrácí v chuchvalci zla, které ji obklopuje, nýbrž nahoře, v onom kousíčku nebe, jež dokáže zahlédnout z baráku, kde je uvězněna. A v té kontemplaci „krutovláda smrti“ zmizí a objeví se nekonečné prostory nebes a tanec hvězd a v těch znameních jiskří svoboda a krása, kterou se nacisté marně snaží vymazat ze země. V srdci tedy rozkvétá naděje, pokoj a vnitřní klid. My sice máme všechno, a přesto nevěříme, že je to možné a jsme zamračení, nespokojeni, plní neklidu. Ta žena ještě psala: „Můj život je nepřetržitě naslouchání Bohu – ve mně i v druhých. Vždyť

to Bůh ve mně naslouchá... Večer už na lůžku se schoulím do Tebe, můj Bože, a slzy vděčnosti mi tečou po tváři. Toto je má modlitba.“

Mezi oběťmi plynových komor v Osvěncim byla podle raportu Červeného kříže 30. 9. 1943 také ona – Etty (Ester) Hillesum. Měla 29 let.

Vrátil jsem se z týdenní návštěvy Brna a v hlavě mi doznávaly nářky, nadávky, sžíravé kritiky českých politiků a situace v zemi. Leckdy mě ani nepustili k řeči a jen chrlili další a další. Končili otrěsným tvrzením: „Český národ má 80 % idiotů, vždyť je schopen je volit, dívat se na ně v televizi a dát jim možnost vládnout. (Měl jsem dojem, že do těch zbývajících 20 % počítali jen sebe.)

Připravoval jsem nedělní homilii. Kříslo mi to u Ježíšových slov: „Kdo vidí mne, vidí Otce.“ Inspirace od Etty Hillesum je nepopiratelná. Apoštolové, ale i zástupy posluchačů viděli mladé-

ho, urostlého a hezkého muže, proroka z Galileje. A on jim tvrdí: „Kdo vidí mě, vidí Otce.“ Neslýchané! Člověk může vidět Hospodina? Jahva? Nejvyššího? Ježíš necouvá, ba stupňuje: „Já jsem v Otci a Otec je ve mně.“ To přesahuje všechny lidské pojmy. Proč to dělá? Sám má stále blažené vidění Otce. Chce, aby ti, kdo v něho věří, zakoušeli ve víře a naději to, co On.

Pomůže nám to v současné bezbřehé mizérii či „blbě náladě“? Tu otázku jsem si kladl také při kázání a odpovídal zárukou Ježíšových slov: „Kdo věří ve mne, i ten bude konat skutky, které já konám, ba ještě větší bude konat, protože odcházím k Otci.“

Vidět Otce jako Etty Hillesum. Slyšet z Ježíšových úst: „Kdo vidí mne, vidí Otce.“

*P. Josef Koláček SJ
redaktor české sekce Vatikánského rozhlasu, překladatel a historik*

Dokončení ze str. 11

třeba budete nosit našťípané dříví do kůlny a on vítězoslavně nanosí tři polínka, tobě se bude plést pod nohy, sám toho uděláš polovic, než jsi plánoval, a budeš to muset jít dodělat po setmění, ale přesto budeš mít velikou radost.“

Je těžké snášet nedokonalost těch, kdo jsou nám svěřeni – různé povahy dětí, různé schopnosti žáků, různou pracovní morálku podřízených. Chceme-li být Božím obrazem, musíme se však touto cestou nutně vydat, i když udělat si to či ono sám je mnohdy nesrovnatelně snazší.

Situace, v níž žijeme, nám dává nepřeborné množství příležitostí něco odmítat, kritizovat, negativně se vůči ně-

čemu vymezovat – a dokonce mít v tom objektivně pravdu! Můžeme například nesouhlasit s daňovou legislativou, napadat korupci v politice, odsuzovat vyprázdněnost vzdělávání, roztrpčovat se nad zbytečnými megalomanskými projekty, naříkat na stav rodinných vztahů, alarmovat před mechanismy společného i osobního zadlužování... a vůbec jeremiášovsky lamentovat na zbořeníštech zdravého rozumu. Tento boj proti větrným mlýnům není v silách jednotlivce. Navíc – proč bořit to, co spadne samo? Vždyť boření příliš nenaplňuje.

Musí přece existovat tvůrčí alternativa. Ptám se: Jak uplatnit popsanou otcovskou snášenlivost v nedokonalých, konfliktních či otevřeně špatných pod-

mínkách? Jak stvořitelským způsobem uchopit závadné danosti našeho prostředí? Jak hovořit pravdivě bez soustavných negací? Neznám odpověď. Snad tu se aktivně vzepřít, tam se zachovat zásadově mlčky, onde se pasivně podrobit a každopádně unést křivdu, kterou mi zvolený postup přivodí. Velikonoční Beránek křivdy unesl. A Otec z něj má velikou radost.

Vojtěch Macek

*Ing. Vojtěch Macek,
biskupský sekretář,
redaktor radia Proglas*

Letem světem

Obyvatelé Malty se vydali na cestu k **po volení rozvodů**. Jedna ze dvou evropských zemí, které dosud svými zákony chrání nerozlučitelnost manželství (druhá je Andorra), uspořádala občanské referendum. Mírnou nadpoloviční většinou by si Malťané prý za určitých podmínek přáli změnu zákona – ve prospěch umožnění rozvodu. Je to zvláštní kapitulace, jako by v tom bylo víc únavy a lidského nerozumu než zrcadlení reálných potřeb společnosti. Slovenský kněz P. Fogaš měl nedávno velmi pěknou homilii o tom, co je zde podstatné: „Podívejme se na obyčejný bicykl. Tento dopravní prostředek splní svůj účel jedině, má-li dvě kola. Pokud jedno odstraníme, stane se nepoužitelným. Nemůže se stát, že se jedno kolo rozhodne jít jiným směrem než to druhé. V takovém případě se jízda na kole stává nemožnou. A do třetice, kolo nikdy nebude fungovat samo od sebe, nebude jezdit bez pasažéra na svém sedadle. Ten je nutný, řídí přední kolo a tím určuje také směr jízdy. Dodává pohon zadnímu kolu, čímž vzniká pohyb. Manželství je svátost pro dva. Bude také pro oba požehnáním jedině v případě, když oba půjdou společně jedním směrem. Pokud se pokusí jít proti sobě nebo od sebe, manželství zkrachuje. Tuto svátost pro muže a ženu si také není možné představit bez toho, že by chyběl

ten, který bude řídit směr a dodávat všemu svou sílu. Touto silou je sám Ježíš.“

Zkraje června zemřel Jack Kevorkian, přezdíváný Doktor Smrt. Je jednou z nejznámějších osob spojovaných s eutanazií. V posledních třiceti letech umožnil několik stovkám lidí spáchat sebevraždu, poté byl v 90. letech za vraždu odsouzen

Koláž: mimi

k mnohaletému vězení. V červnu 2007 byl ale po osmi letech ze zdravotních důvodů propuštěn. Musel přitom slíbit, že už nikomu nebude pomáhat ke smrti; vymínil si však, že může nadále eutanazii propagovat články a přednáškami. Dr. Kevorkian (sic!) zemřel přirozenou smrtí. V nemocnici mu byla poskytnuta důstojná péče a dle agenturní zprávy zemřel v klidu při poslechu hudby J. S. Bacha. Bůh mu buď milostiv.

Připomínkou tragických událostí z 10. června 1942 ve středočeských Lidi-

cích je mj. i nový film se stejnojmenným názvem. V Českém rozhlase byl odvysílán podnětný rozhovor s producentem filmu a zároveň střihačem Adamem Dvořákem. Přišla řeč i na reakce diváků při zkušebních projekcích – bývá pak ještě vystřížena či vyretušována řada nepatřičných drobností. Jedna z nich byla i ta, kde v horčicích Lidicích, mezi valníky naloženými ženami (směrem do koncentračního tábora), v doznívajícím pláči od rodičů odloučených dětí a mezi těly postřílených mužů, zůstal u jednoho z domů pes uvázaný u boudy. Jedna divačka požadovala, aby psa vystříhli; aby to nebylo tak drastické. Jej. I Adam Dvořák měl v tu chvíli pocit, že něco v našem myšlení není asi v pořádku...

Bůh poslal na svět svého Syna, aby žádný, kdo v něho věří nezahynul. Znovu si to budeme připomínat o slavnosti Nejsvětější Trojice. Svatá Kateřina Sienská se ptá: „Co víc jsi mi mohl dát, když ses mi celý daroval? Ty, věčná Trojice, jsi Stvořitel a já tvé stvoření. Ve tvém světle poznávám a představuji si tebe, nejvyšší a nekonečné dobro: dobro nad všechna dobra, nepochopitelné dobro a neocenitelné dobro. Krása nade všechny krásy, moudrost nad každou moudrost. Ty, věčná Trojice, jsi svým světlem rozehnala temnotu!“

-zd-

12. 6. Ne	Slavnost Soslání Ducha Svatého Sk 2,1–11, Žl 104, 1 Kor 12,3b–7.12–13, Jan 20,19–23	19. 6. Ne	Slavnost Nejsvětější Trojice Ex 34,4b–6.8–9, Dan 3,52–56, 2 Kor 13,11–13, Jan 3,16–18
13. 6. Po	Památka sv. Antonína z Padovy, kněze a učitele církve 2 Kor 6,1–10, Žl 98, Mt 5,38–42	20. 6. Po	sv. Silverius, papež Gn 12,1–9, Žl 33, Mt 7,1–5
14. 6. Út	sv. Anastáz, kněz OSB a mučedník 2 Kor 8,1–9, Žl 146, Mt 5,43–48	21. 6. Út	Památka sv. Aloise Gonzagy, řeholníka SJ Gn 13,2.5–18, Žl 15, Mt 7,6.12–14
15. 6. St	sv. Vít, mučedník 2 Kor 9,6–11, Žl 112, Mt 6,1–6.16–18	22. 6. St	sv. Jan Fisher, biskup, a Tomáš More, mučedníci Gn 15,1–12.17–18, Žl 105, Mt 7,15–20
16. 6. Čt	sv. Benon (Zbyněk), biskup OSB 2 Kor 11,1–1, Žl 111, Mt 6,7–15	23. 6. Čt	Slavnost Těla a krve Páně Dt 8,2–3.14b–16a, Žl 147, 1 Kor 10,16–17, Jan 6,51–58
17. 6. Pá	sv. Řehoř Barbarigo, biskup 2 Kor 11,18.21b–30, Žl 34, Mt 6,19–23	24. 6. Pá	Slavnost Narození sv. Jana Křtitele Iz 49,1–6, Žl 139, Sk 13,22–26, Lk 1,57–66.80
18. 6. So	sv. Marina 2 Kor 12,1–10, Žl 34, Mt 6,24–34	25. 6. So	sv. Vilém, opat OSB, ct. Ivan, poustevník Gn 18,1–15, Lk 1,46–55, Mt 8,5–17

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Bc. Mária Pešeková, fr. Cyprián Suchánek OP, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.

